

दग्ध्रय m. angeblich = चित्रय N. pr. eines Gandharva ÇKDra. nach dem MBa.

दग्ध्रुक (दग्ध Verbranntes, Asche + रुक् wachsend) 1) m. N. eines Baumes, = तिलक RĀĀN. im ÇKDra. — 2) f. या N. einer Pflanze, = दग्धा, दग्धिका, भस्मरोक्ता u. s. w. RĀĀN.

दग्धवर्षाक (दग्ध + वर्षा) eine best. Grasart, = दग्ध, रोक्षिष Nigh. Pa. दग्धव्य (von दक्) adj. zu verbrennen M. 8, 377. JĀĀN. 2, 282. 3, 2. MBh. 1, 4894. 6, 5748. 13, 707.

दग्धिका (von दग्ध) f. 1) angebrannter Reis AK. 2, 9, 49. H. 396. — 2) N. einer Pflanze, = दग्धा RĀĀN. im ÇKDra.

दग्धेष्टका (दग्ध + इष्टका) f. ein gebrannter Ziegelstein HĀA. 214.

दग्धोदर (दग्ध + उदर) n. ein hungriger (verbrannter) Magen Hit. 1, 62.

दग्ध्, दग्धति = गतिकर्मन् Nigh. 2, 4. = स्रवति Nir. 1, 9. reichen bis an; Etwas erreichen. Mit पश्चा, पश्चात् hinter Etwas zurückbleiben, zu kurz kommen: पश्चा स दग्धा यो अघस्यं धाता RV. 1, 123, 5. मा पश्चाद्दध्म रथ्यो विभोगे 7, 56, 21; vgl. अघश्चाद्दध्नुः. Aehnlich mit अघस्यं darunter bleiben, nicht die gehörige Höhe erreichen: नात्युद्धृणीयात् नाधो दध्नुयात् KĀTJ. 8, 12. — दग्ध्, दग्धति schlagen; schützen DhĀTUP. 27, 26; vgl. दङ्घ्. — अति über (ein Ziel) hinausreichen, — hinauschiessen; an Jmd vorübergehen: मा परि वर्कमुत मारिं धक्तम् अयं वा भागो निरहितः RV. 1, 183, 4. शिला स्तोत्रभ्यो मारिं धग्भोगे नः 2, 11, 21. धक् wird P. 2, 4, 80 (viell. nur vom Schol.) auf दक् zurückgeführt.

— या Jmd (acc.) anfallen, Etwas anthun: मा ता वृका अघायवो मा गन्धर्वो विश्ववसुरादधत् TS. 1, 2, 9, 1. (सरस्वति) मार्यं स्फुरी: पर्यसा मा न् या धक् entziehe dich nicht widerspänstig mit deiner Milch, thue uns kein Leid RV. 6, 61, 1. मा नः कामं मरुपत्तमा धक् 1, 178, 1. impers.: मा ले सचा तनये नित्यं या धक् nicht widerfahre Etwas von dir aus unseren Kindern 7, 1, 21.

— प्र etwa stürzen, fallen: ईश्वरो वा एष पराङ् प्रदध्: । यो यूपं रोर्कति es kann ihm geschehen, dass er rückwärts fällt, TBa. 1, 3, 7, 7. ÇAT. Br. 13, 1, 3, 4. 2, 1, 6, wo an beiden Stellen irrig प्रदधोर्यः steht; die gewöhnliche Infinitivform würde प्रदधितो: lauten.

दग्धं (partic. von दग्ध्) adj. (f. ई) am Ende eines comp. (gilt für ein suff.) reichend bis an P. 5, 2, 37. 4, 1, 15. Vop. 7, 92. H. 601. नामि° ÇAT. Br. 3, 3, 4, 28. उपकत° 12, 2, 1, 12. ऊरु°, जानु°, कुल्फ° 3. मुख° 13, 8, 11. घंस° 14, 1, 1, 10. — JĀĀN. 2, 108. HARIV. 8324. अश्वदग्धः कृतश्यापि गरुडः काञ्चनेष्टकः von der Höhe eines Pferdes R. GORR. 1, 13, 28.

— Vgl. घा°, उपस्थ°.

दध्नु (von दग्ध्) in अघश्चाद्दध्नुः; vgl. u. दग्ध्.

दंत्णु (von दंम्) adj. bissig P. 3, 2, 139. VĀRT. 4. पशवः VS. 15, 15.

दङ्घ्, दङ्घति verlassen; schützen DhĀTUP. 3, 54. — Vgl. दग्ध्.

दच्छद् (दत्त् Zahn + क्द् Decke) m. Lippe: अघर° BhĀG. P. 3, 12, 26.

दष्ट°, परिदष्ट° 18, 16. 19, 27. 7, 2, 30. 8, 10, 38. Am Ende eines adj. comp. f. या 9, 18, 15. — Vgl. दत्तच्छद्.

दण्डं UśĀVAL. zu UśĀDIS. 1, 113. m. n. gaṇḍa अर्धर्चादि zu P. 2, 4, 31. Siddh. K. 281, b, 1. VĀĀ. beim Schol. zu Kir. 2, 12. Das n. nicht zu belegen. 1) Stock, Stab; Prügel, Kente; m. n. AK. 3, 4, 11, 44. MED. d. 15. m. H. 783. an. 2, 121. दण्डा गोश्वरनासः RV. 7, 33, 6. यद्दण्डेन यद्विषा य-

द्वारुर्हस्ता कृतम् AV. 5, 5, 4. 10, 4, 9. 18, 2, 59. त्वं व्रीणी दण्डेन वञ्चसि 10, 8, 27. ÇVETĀÇV. UP. 4, 3. आरम्भणतो वै वञ्चस्याणिमाथो दण्डस्याथो परशो: AIT. Br. 2, 35. ते दण्डैर्धनुर्भिर्न व्यजपत् ÇAT. Br. 1, 3, 4, 6. 12, 7, 3, 1. यथेषु-रस्ता यथा दण्डः प्रकृतः ein Schlag mit dem Stocke 3, 7, 2, 1. 1, 26. काल° MBh. 1, 984. R. 1, 56, 2. 3, 35, 43. पाणिमुद्यम्य दण्डं वा (um Jmd zu schlagen) M. 8, 280. परस्य दण्डं नोद्यच्छेत्क्रुद्धा नैनं निपातयेत् 4, 164. दण्डस्य पातनम् 7, 51. — दण्डधानाजिनं ददाति KAUC. 10, 76. GOBU. 3, 1, 12. ĀÇV. GRHJ. 3, 8. Ein Stab wird namentlich gegeben bei der Weihe (दी-त्ता) und bei der Zuführung (उपनयन) ÇAT. Br. 3, 2, 1, 32. KĀTJ. ÇR. 6, 4, 6. ĀÇV. GRHJ. 1, 19. 22. ÇĀÑEH. GRHJ. 2, 1. 6. 11. दीक्षितस्य वा ब्रह्मचारि-णो वा दण्डप्रदानम् KAUC. 39. ब्राह्मणो वैत्स्वपालाशौ तत्रियो वाटखादिरौ। पैलवैडम्बैरौ वैश्यौ दण्डानर्हति धर्मतः || M. 2, 45. 46. 48. 64. 174. DhĀT-AS. 70, 1. संन्यास° 90, 6. — अयास M. 8, 315. कनक° ein Stäbchen von Gold RĀĀ-TAR. 4, 652. प्रणाम्य दण्डवत् (vgl. दण्डप्रणाम) ADHJĀTMA. in Verz. d. Oxf. H. 28, b (Ç. 5). Euphem. von der Ruthe des Mannes (nach dem Comm.): त्रिः स्म माङ्गो वैतसेन दण्डेन कृतात् ÇAT. Br. 11, 3, 1, 1 (vgl. RV. 10, 93, 5). Der Rüssel des Elephanten, die Arme und Schenkel des Menschen mit Stäben verglichen: (गजः) जले श्रुण्डादण्डं प्रसारितवान् PAÑĀT. 163, 1. दोर्दण्ड KATHĀS. 9, 7. BHĀG. P. 3, 8, 29. PRAB. 81, 13. 14. बा-ङ्गदण्ड R. 4, 10, 21. DAÇAK. 94, 14. f. या am Ende eines adj. comp. DhĀTAS. 84, 18. भुजदण्ड Git. 11, 34. भ्रमोर्दण्डे (nach BURN.: Schenkel und Scep-ter) धृतराष्ट्रपुत्रे BHĀG. P. 1, 7, 13. — 2) Stengel, Stamm AK. 3, 4, 11, 46. H. an. MED. VJUTP. 143. कदली° MBh. 2, 2390. इन्नु° BHĀG. P. 5, 26, 16. Vgl. उद्द-ण्ड, खर°. — 3) m. Stiel (am Löffel, an der Pfanne, am Fliegenwedel, Sonnen-schirm u. s. w.): सुचं भिन्नामाकवनीये ऽभ्यादध्यातप्राग्दण्डो प्रत्यक्पुष्करा-म् AIT. Br. 7, 5. ÇAT. Br. 7, 4, 1, 36. ÇĀÑEH. ÇR. 2, 9, 16. 17. LĪTJ. 2, 3, 5. KĀTJ. ÇR. 1, 3, 37. रुक्मदण्ड (चामरव्यजनम्) MBh. 2, 38. R. 3, 9, 7. चामरे दण्डे AK. 3, 4, 25, 187. VARĀH. BRH. S. 70, 3. fgg. स्वकृस्तधृतदण्डमिवात्प-त्रम् ÇĀK. 103. KUMĀRAS. 7, 89. VARĀH. BRH. S. 71, 3. fgg. शक्तिम् — रुक्म-दण्डाम् MBh. 3, 11728. 6, 2688. Fahnenstock auf einem Wagen: पताका-दण्डेषु 14, 2447. रथास्तावत् एवेमे केमदण्डाः पताकिनः 2, 2079. केमदण्ड-प्रतिच्छन्नं रथम् 4, 1276. Detchsel (am Pfluge) H. 891. Stab an dem Sai-teninstrument (वीणा), durch welchen die Saiten durchgelassen sind, AK. 1, 1, 7, 7. H. 291. तस्यै मूले दण्डं दशधातिविध्यन्ति तदश दश रज्जुः प्रवयन्ति ÇĀÑEH. ÇR. 17, 3, 6. fgg. — 4) n. Butterstüssel H. an. MED. Vgl. दण्डाकृत. — 5) m. ein Stab als best. Längenmaass, = 4 Hasta = 96 Fingerbreiten TRĪK. 2, 2, 3. H. 887. H. an. MED. MĀRK. P. 49, 39. VARĀH. BRH. S. 24, 9. COLEBR. Alg. 2. — 6) m. ein best. Zeitmaass MED. = 60 Vikalā = 360 Athemzüge = 1/60 Sterntag VP. 23, N. 3. षट्सं पात्रनिर्माणं गभीरं चतुरङ्गुलम्। स्वर्णमाषिः कृतच्छिन्नं कुण्डिशे चतुरङ्गुलैः || यावज्जलस्रु-तं पात्रं तत्कालं दण्डमेव (n.) च | PRAKṚTIKĀNDĀ IN BRAHMAVAIV. P. ÇKDra. Vgl. नाडिका. — 7) m. = कोण H. an. MED. Winkel WILS. Eher bedeu- tet hier कोण das Stäbchen, mit dem ein Saiteninstrument gespielt wird. Zu beachten ist auch, dass कोण in dieser Bed. im AK. (1, 1, 7, 6. 7) un- mittelbar neben वीणादण्ड steht und diesem gleichgesetzt werden konnte. — 8) m. eine best. stabähnliche Lichterschattung am Himmel VA- RĀH. BRH. S. 5, 95. 29, 2. 8. रविकिरपाजलदमरूता संघातो दण्डवत्स्थितो दण्डः 16. 30. 41 (40), 1. दण्डस्तु ऋगुरिन्द्रचापनिभः 46, 19 (20). Vgl. den